

Sygn. akt VIII U 1131/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Janina Kościelniak
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2014 r. w Gliwicach

sprawy K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 19 marca 2013 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej prawo do emerytury począwszy od 1 grudnia 2012 r.,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonej kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Janina Kościelniak

Sygn. akt. VIII U 1131/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19.03.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej K. G. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), ponieważ nie udowodniła ona, iż posiada 15-letni okres składkowy i nieskładkowy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona domagała się jej zmiany, orzeczenia, co do istoty sprawy, oraz obciążenia kosztami postępowania organu rentowego w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Ubezpieczona wniosowała nadto o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków w osobach S. D. (D.), L. D. (D.), oraz J. G. (1)(G.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczona K. G., urodzona (...) w dniu 11.12.2012 r. złożyła wniosek o emeryturę w oparciu o przepis art. 28 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczona 60 lat ukończyła 13.08.2007 r.

Ubezpieczona była zatrudniona kolejno:

- w okresie od 15.10.1965 r. do 30.04.1970 r. w (...) Zakładzie (...) w G., na stanowisku konduktorki,
- w okresie od 15.11.1980 r. do 31.05.1986 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G., ubezpieczona pracowała na pełny etat w charakterze sprzątaczk.

Z uwagi na urodzenie dwójki dzieci, tj. syna Z. G. (G.) w dniu 28.07.1968 r. oraz córki M. G. w dniu 27.07.1971 r. ubezpieczona sprawowała osobistą opiekę nad nimi w okresie od 1.05.1970 r. do 27.07.1975 r.

Organ rentowy zaliczył ubezpieczonej do wymaganego stażu okresów składkowych i nieskładkowych 13 lat, 5 miesięcy i 14 dni.

Ubezpieczona w okresie od 1967 r. tj. od zawarcia związku małżeńskiego z J. G. (2) (G.) do 1980 r. tj. podjęcia pracy zawodowej pracowała w gospodarstwie rolnym o powierzchni 5 ha, położonym w G. - B.. Właścicielem tego gospodarstwa początkowo był teść odwołującej S. G. do 1973 r., a następnie jego syn, J. G. (1), który sprzedał gospodarstwo rolne przed 1990 r.

Teść ubezpieczonej - S. G. miał piątkę dzieci, przy czym zarówno córka, jak i dwóch jego synów wyprowadziło się, zanim w gospodarstwie zamieszkała odwołująca. Skarżąca początkowo mieszkała tam ze swoimi rodzicami jako lokatorka, tj. przed dniem zawarcia małżeństwa z J. G. (3) (G.). W 1971 r. odwołująca przeprowadziła się z mężem i dwójką dzieci do K., przy czym w dalszym ciągu pracowała w rodzinnym gospodarstwie. Ubezpieczona pracowała tam średnio co najmniej 4 godziny dziennie. W trakcie wykonywania prac gospodarskich, małoletnimi dziećmi skarżącej zajmowała się jej teściowa lub matka.

W okresie, gdy odwołująca dojeżdżała z K., dzień roboczy rozpoczynała około godziny dziesiątej rano, a do domu wracała około godziny siedemnastej. Drogę z miejsca zamieszkania do docelowego miejsca pracy, tj. gospodarstwa, skarżąca pokonywała autobusem, przejeżdżając odcinek „dwóch przystanków autobusowych”. Odwołująca była jedyną osobą, która z uwagi na brak zatrudnienia miała możliwość regularnego wykonywania prac gospodarskich. Zarówno właściciel gospodarstwa, tj. J. G. (1), mąż ubezpieczonej, jak i reszta rodzeństwa (dwóch pozostałych braci i siostra właściciela gospodarstwa (...)), z przyczyn zawodowych nie byli w stanie wykonywać niezbędnych prac gospodarskich.

W w/w gospodarstwie znajdował się żywy inwentarz obejmujący m.in. cztery krowy, parę koni, świnie, oraz drób w postaci kaczek i kur. Wszelkie prace gospodarskie wykonywano fizycznie, ponieważ na wyposażeniu gospodarstwa brak było profesjonalnych maszyn rolniczych, takich jak traktor, czy ciągnik. Jedyne urządzenia znajdujące się w dyspozycji odwołującej, tj. brony, pług, kosiarka, kopaczka do ziemniaków, napędzane były siłami koni. W w/w gospodarstwie uprawiano m.in. ziemniaki, kapustę, a także zboża.

Do zakresu obowiązków ubezpieczonej należało oporządzanie zwierząt, oraz wykonywanie prac na polu. Żywy inwentarz wymagał regularnego pojenia i karmienia. Skarżąca w związku z tym samodzielnie przygotowywała paszę, którą następnie podawała zwierzętom, odbywało się to w dwa razy w ciągu dnia. Z kolei w celu zapewnienia stałego dostępu do wody, donosiła w rękach duże ilości wiader z wodą. Oprócz tego odwołująca doglądała kurcząt w liczbie

od 40-50 każdego roku, które wymagały skrupulatnego sprawowania pieczy. W związku z tym, że gospodarstwo na którym pracowała ubezpieczona codziennie dostarczało czterdziestu litrów mleka do pobliskiej mleczarni, odwołująca codziennie doila krowy.

Z kolei praca w polu wiązała się z wykonywaniem takich czynności jak sadzenie, plewienie, koszenie, grabienie siana, wiązanie snopków, uczestniczenie sezonowo w tzw. wykopkach, oraz prace przy ziemniakach tj. sortowanie, odważanie, pakowanie ich do worków.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o : akta organu rentowego, skrócony odpis aktu zgonu S. G. (G.), zaświadczenie Prezydenta Miasta G., zeznania świadków w osobach S. D.(D.), L. D. (D.), J. G. (1) (G.), zeznania ubezpieczonej.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 pkt 2, przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1)osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;
- 2)mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat dla kobiet i co najmniej 20 lat dla mężczyzn.

Powyższe uregulowanie stanowi modyfikację konstrukcji prawnej emerytury określonej w art. 27 powołanej ustawy, polegającą na umożliwieniu nabycia świadczenia w razie spełnienia warunku osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, ale przy obniżonym - o 5 lat - stażu ubezpieczeniowym.

Z kolei po myśli art. 10 ust. 1 powoływanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również okres przypadający przed dniem 1.01.1983 r. pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 w/w ustawy, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak okresy składkowe.

W przedmiotowej sprawie okoliczność sporna dotyczyła posiadania przez ubezpieczoną wymaganego 15-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczona legitymuje się wymaganym 15 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

Jak wynika z postępowania dowodowego ubezpieczona w okresie spornym od 2.05.1973 r. do 14.11.1980 r. wykonywała w gospodarstwie rolnym pracę o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe wykazało, że w przedmiotowej sprawie zaistniały przesłanki do zastosowania art. 10 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy i uzupełnienia stażu pracy odwołującego o okres pracy w gospodarstwie rolnym w zakresie niezbędnym do uzupełniania stażu wynikającego z uwzględnionych przez ZUS okresów składkowych i nieskładkowych do wymaganych prawem 15 lat.

Ubezpieczona już od 1967 r. wykonywała regularną pracę w gospodarstwie rolnym należącym najpierw do S. G., a później tj. od 1974 r. do J. G. (1) pracując tam codziennie co najmniej 4 godziny, w zależności od pory roku i związanej z tym ilości pracy nawet dłużej. Odwołująca osobiście zajmowała się wszystkimi wchodzącymi w zakres pracy w tym gospodarstwie czynnościami: hodowlą zwierząt i pracami polowymi. Przesłuchani w postępowaniu świadkowie opisali zakres obowiązków w gospodarstwie, które – w ocenie Sądu – mieszczą się w zakresie pracy wykonywanej w gospodarstwie rolnym o którym mowa w art. 10 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu (...).

Ubezpieczony, który posiada mniej niż 15 lat okresów składkowych i nieskładkowych może skorzystać z posiadanych okresów rolnych z art. 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) tylko do uzupełnienia okresu wymaganego do nabycia emerytury z art. 28 tej ustawy (vide - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r., II UK 19/09, OSNP 2011/9-10/135, Lex 794876, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2011 r., I UK 246/10, Lex nr 738534).

W tym miejscu należy wskazać, iż w judykaturze wykształcił się pogląd, iż o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno - rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983r.) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności: po pierwsze - wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia [tekst jednolity Dz. U. z 1998, Nr 7, poz. 25] i po drugie - czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie.

Zgodnie z art. art. 6 pkt 2 ustawy o u.s.r., domownikiem jest osoba bliska rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa albo w bliskim sąsiedztwie oraz stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

W ocenie Sądu fakt, że odwołująca nie była zameldowana, ale zamieszkiwał pod innym adresem, pod którym mieściło się przedmiotowe gospodarstwo, nie przekreśla jej pracy na roli i możliwości uwzględnienia tego okresu do uprawnień emerytalnych. Ubezpieczona faktycznie mieszkała w bliskiej odległości od gospodarstwa rolnego w którym pracowała.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i wyjaśnieniom ubezpieczonej potwierdzających zatrudnienie ubezpieczonej, uznając te dowody za spójne logiczne i wzajemnie się uzupełniające.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczona legitymuje się wymaganym 15 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym, uzupełnionym o pracę w gospodarstwie rolnym. Pozostałe przesłanki uzyskania emerytury w obniżonym wieku 60 lat nie były sporne.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Janina Kościelniak

Zarządzenie:

1. uzasadnienie odnotować,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu.,
3. kalendarz 14 dni lub z wpływem.

G., dnia

J.S.